

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 598/2024-7

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka prerokoval oznámenie sudcu Ústavného súdu Slovenskej republiky **Martina Vernarského** o dôvodoch jeho možného vylúčenia z konania a rozhodovania vo veci vedenej na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 128/2024 a takto

r o z h o d o l :

1. Sudca Ústavného súdu Slovenskej republiky Martin Vernarský **je vylúčený** z konania a rozhodovania vo veci vedenej na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 128/2024.
2. Toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia Ústavným súdom Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a oznámenie sudcu

1. Sudca Martin Vernarský podľa § 50 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) oznámil predsedovi ústavného súdu možné dôvody svojho vylúčenia podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 128/2024. V predmetnej veci [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), namieta porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 11Co/2/2020 z 10. marca 2021 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/333/2021 z 28. septembra 2023.

2. Pokynom predsedu ústavného súdu zo 7. novembra 2024 bolo oznámenie podľa čl. IV bodu 1 písm. d) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2024

do 31. decembra 2024 (ďalej len „rozvrh práce“) pridelené na rozhodnutie podľa § 51 ods. 2 zákona o ústavnom súde do IV. senátu ústavného súdu.

3. Z oznámenia vyplýva, že vec vedená ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 128/2024 bola pridelená sudcovi spravodajcovi Ivanovi Fiačanovi – členovi III. senátu ústavného súdu, ktorého členom je aj sudca Martin Vernarský. Po oboznámení sa s obsahom ústavnej sťažnosti vedenej pod sp. zn. Rvp 128/2024 sudca Martin Vernarský zistil objektívne skutočnosti, ktoré by mohli vzbudzovať pochybnosti o jeho nezaujatosti.

4. Po oboznámení sa s vecou sudca Martin Vernarský uviedol, že sťažovateľka v označenom konaní krajského súdu a najvyššieho súdu, ktorého predmetom je vydanie bezdôvodného obohatenia, vystupuje ako žalobkyňa, pričom žalovanou je Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Šrobárova 2, Košice, ktorá má v konaní o ústavnej sťažnosti sťažovateľky postavenie zúčastnenej osoby podľa § 33 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Sudca uviedol, že je dlhoročným zamestnancom zúčastnenej osoby (od roku 2000), a hoci si je vedomý doterajšej rozhodovacej praxe ústavného súdu v obdobných skutkových okolnostiach (uznesenie vo veci sp. zn. I. ÚS 102/2018), predsa je jeho vzťah k zúčastnenej osobe objektívne determinovaný nielen pracovným pomerom, ale aj jeho členstvom vo Vedeckej rade Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, ktoré na základe menovania rektorom zúčastnenej osoby začal aktívne vykonávať na prvom zasadnutí uvedeného orgánu akademickej samosprávy konanom 8. novembra 2019. Členstvo v uvedenom orgáne akademickej samosprávy pretrváva aj v súčasnosti.

5. Sudca Martin Vernarský sa v označenej veci subjektívne zaujatým necíti, je však presvedčený, že popísané skutočnosti môžu vyvolávať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Formulované hodnotenie v obdobných relevantných okolnostiach už potvrdil aj príslušný námietkový senát ústavného súdu v skorších veciach sp. zn. IV. ÚS 145/2019, sp. zn. IV. ÚS 28/2020, sp. zn. IV. ÚS 93/2020, sp. zn. IV. ÚS 344/2020, sp. zn. IV. ÚS 402/2020, sp. zn. IV. ÚS 97/2021 a sp. zn. IV. ÚS 337/2021, v ktorých mala zúčastnená osoba postavenie sťažovateľky.

II.

Posúdenie veci ústavným súdom

6. Ústavný súd zdôrazňuje, že požiadavka nestrannosti sudcu sa dotýka samej podstaty spravodlivosti a jej vnímania. Nestrannosť znamená absenciu zaujatosti či predsudku, znamená, že sudca nemá žiaden osobný záujem na výsledku konania. Nestrannosť sa obvyčajne definuje ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti). V judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), na ktorú nadväzuje aj judikatúra ústavného súdu, sa rozlišuje nestrannosť subjektívna a nestrannosť objektívna. Subjektívne chápanie nestrannosti je posudzovaním správania súdu (sudcu). Subjektívna nestrannosť sa prezumuje, až kým nie je dokázaný opak, čo však je zriedkavý prípad. Nestrannosť z hľadiska správania sudcu je vlastne nedostatok subjektívnej nezaujatosti, o ktorom svedčí správanie sudcu. Objektívna nestrannosť sa naproti tomu neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Sudca môže subjektívne rozhodovať absolútne nestranne, ale napriek tomu jeho nestrannosť môže byť vystavená oprávneným pochybnostiam so zreteľom na jeho štatút či funkcie, ktoré vo veci vykonával. Práve tu sa uplatňuje tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán. Podľa názoru ESLP objektívny

aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prerokúvanej veci a účastníkom konania. Rozhodujúcim prvkom rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či pochybnosť o nestrannosti sudcu je objektívne oprávnená, resp. odôvodnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že naznačujú nedostatok nestrannosti súdu (rozsudok ESLP vo veci Pullar v. Spojené kráľovstvo).

7. Podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu je vylúčený z konania a rozhodovania vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania, zúčastnenej osobe alebo ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu ústavného súdu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu ústavného súdu v konaní o prerokúvanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach na ústavnom súde.

8. Podľa § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde dôvody vylúčenia podľa odseku 1 alebo odseku 2 oznámi sudca ústavného súdu bezodkladne predsedovi ústavného súdu.

9. Podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak ide o rozhodovanie v senáte ústavného súdu, o vylúčení sudcu ústavného súdu rozhoduje iný senát ústavného súdu určený rozvrhom práce.

10. Ústavný súd bral zo subjektívneho hľadiska do úvahy, že sudca ústavného súdu Martin Vernarský vo svojom vyjadrení výslovne subjektívnu zaujatosť nevyhlásil. Súčasne však uviedol, že skutočnosti popísané v bode 4 tohto uznesenia môžu vyvolávať pochybnosti o jeho objektívnej nezaujatosti.

11. Námietkový senát tak následne podrobil nestrannosť sudcu Martina Vernarského aj testu objektívnemu, t. j. zisteniu, či vzhľadom na skutočnosti uvedené v jeho oznámení môžu z pohľadu externého pozorovateľa (účastníka konania alebo verejnosti) existovať objektívne odôvodnené obavy, že tento sudca vo veci nie je nestranný.

12. Pokiaľ ide o objektívne hľadisko nestrannosti, ústavný súd zastáva názor, že oznámené skutočnosti vzbudzujú objektívne pochybnosti o nezaujatosti sudcu ústavného súdu Martina Vernarského. Ústavný súd už vo veci vedenej pod sp. zn. I. ÚS 102/2018 rozhodol za obdobných skutkových okolností, že pracovný pomer k sťažovateľke nie je sám osebe dostačujúci na vznik pochybností o zaujatosti sudcu ústavného súdu pri rozhodovaní v konkrétnej veci. V konkrétnych okolnostiach veci je však pomer sudcu ústavného súdu determinovaný nielen pracovnoprávnym pomerom k zúčastnenej osobe v konaní vedenom ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 128/2024, ale zároveň aj aktívnym výkonom jeho členstva v orgáne akademickej samosprávy tejto zúčastnenej osoby.

13. Rektor vysokej školy (zúčastnenej osoby) je jej štatutárom, čo zároveň znamená, že je oprávnený v konkrétnych okolnostiach veci sťažovateľku zastupovať aj v konaní o ústavnej sťažnosti. Zároveň je rektor vysokej školy *ex lege* aj predsedom vedeckej rady, ktorej členom je aj sudca ústavného súdu Martin Vernarský, a v právomoci vedeckej rady v rámci jej zverených úloh je aj rokovanie o otázkach predložených samotným rektorom. Rektor vysokej školy teda zároveň z titulu svojej funkcie definuje (môže definovať) aj rozsah výkonu právomoci vedeckej rady. Okrem uvedeného rektorovi vysokej školy vo vzťahu k členom vedeckej rady, teda aj vo vzťahu

k sudcovi ústavného súdu Martinovi Vernarskému, patria aj zdieľané menovacie právomoci a zdieľané odvolacie právomoci (právomoci členov vedeckej rady odvolať).

14. Všetky už popísané skutočnosti determinujúce vzťah sudcu ústavného súdu k zúčastnenej osobe v konaní o ústavnej sťažnosti podľa názoru ústavného súdu objektívne vzbudzujú pochybnosti o nestrannosti sudcu ústavného súdu Martina Vernarského v konaní vedenom ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 128/2024.

15. Z uvedených dôvodov námietkový senát ústavného súdu rozhodol o jeho vylúčení z konania a rozhodovania v danej veci tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

16. Podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodnutie ústavného súdu nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania pred ústavným súdom, ak tento zákon v § 83, § 90, § 100, § 108, § 150, § 168, § 175 alebo § 179 neustanovuje inak alebo ak nevyplýva iné z rozhodnutia ústavného súdu.

17. Ústavný súd v záujme rýchlosti a plynulosti konania rozhodol podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde tak, že toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia ústavným súdom (bod 2 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. novembra 2024

Libor Duľa
predseda senátu